

## ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014-2020 г.”

### Ключов въпрос

Какъв е напредъкът към 31.12.2022 г. по изпълнение на приоритетните цели на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.)

### Ключови послания

- ✓ Обявени общо 65 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) на обща стойност приблизително 4,6 млрд. лв., която представлява 136 % от общия ресурс на програмата.
- ✓ Процентът на договорените средства спрямо общия финансов ресурс на ОПОС 2014-2020 г.<sup>1</sup> е 111 %, или 3,75 млрд. лв.
- ✓ Усвоените от бенефициентите средства по ОПОС 2014-2020 г. са в размер на 2,14 млрд. лв., които представляват 57,1 % от договорените суми по програмата.
- ✓ Въведени в експлоатация са 16 бр. новоизградени/ реконструирани/ рехабилитирани пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) – Айтос, Раднево, Банско, Видин, Асеновград, Тутракан, Чирпан, Елхово, Враца, Добрич, Тервел, Шумен, Приморско-Китен, Варна – к.к. „Златни пясъци“, Ямбол и Плевен.
- ✓ Изградените и въведени в експлоатация инсталации за компостиране на разделно събрани зелени и/или биоразградими битови отпадъци по ОПОС са 26 бр., а изградени и въведени в експлоатация инсталации за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци – 10 бр.
- ✓ Депата със завършена техническа рекултивация, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС във връзка с постановено решение на Съда на Европейския съюз от 16 юли 2015 г. по дело C-145/14, са 52 бр.

### Дефиниция на индикатора

- Процент на договорените средства спрямо общия финансов ресурс на програмата;
- Процент на усвоените средства по програмата спрямо договорените;
- Брой обекти, пуснати в експлоатация/реализирани мерки.

### Оценка на индикаторите

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.” разполага с финансов ресурс от **3,39 млрд. лв.**, разпределен в шестте основни приоритетни оси (ПО), като с изменение на ОПОС 2014-2020 г. (октомври 2022 г.) е добавена нова ПО 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“. Разпределението на договорените и реално изплатени средства по ПО, отчетено в лева и съответният процент спрямо бюджета на приоритетната ос, е представено в таблица 1, както следва:

<sup>1</sup> Наддоговарянето е подход, възприет с цел пълно усвояване на ресурса по програмата, т. к. в процеса на изпълнение на проектите, се реализират икономии. Последните са резултат от фактори като: избор на оферта за изпълнение на дадена дейност с по-ниска от заложената в бюджета на проекта стойност (в рамките на процедура по ЗОП); отпадане на дейности по проекти; наложени финансови корекции; неизпълнение на дейности или договори.

**Табл. 1. Договорени и усвоени средства по ОП „Околна среда 2014-2020 г.”  
към 31.12.2022 г. (с натрупване)**

| Приоритетна ос                                                | Бюджет на ОПОС       | Договорени средства  |            | Изплатени средства   |             |
|---------------------------------------------------------------|----------------------|----------------------|------------|----------------------|-------------|
|                                                               | Сума, лв.            | Сума, лв.            | %          | Сума, лв.            | %           |
| 1. „Води“                                                     | 1 800 073 848        | 2 124 557 460        | 118        | 1 097 707 573        | 61          |
| 2. „Отпадъци“                                                 | 499 608 598          | 590 391 819          | 118        | 346 795 795          | 69          |
| 3. „Натура 2000 и биоразнообразие“                            | 181 509 113          | 166 957 557          | 92         | 69 679 546           | 38          |
| 4. „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ | 178 972 768          | 129 058 099          | 72         | 102 750 618          | 57          |
| 5. „Подобряване качеството на атмосферния въздух“             | 608 986 065          | 626 044 477          | 103        | 426 597 441          | 70          |
| 6. „Техническа помощ“                                         | 92 973 319           | 86 684 986           | 93         | 70 862 885           | 76          |
| 7. „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“              | 30 588 237           | 30 588 237           | 100        | 29 155 080           | 95          |
| <b>Общо за ОПОС</b>                                           | <b>3 392 711 948</b> | <b>3 754 282 635</b> | <b>111</b> | <b>2 143 548 938</b> | <b>63,2</b> |

**Изпълнение на Индикативна годишна работна програма за 2022 г. (ИГРП), към 31.12.2022 г.**

През 2022 г. са обявени 4 процедури, като всички, с оглед спецификата на дейностите, са с директни бенефициенти:

- ✓ В рамките на ПО 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ са обявени две покани за предоставяне на БФП:
  - BG16M1OP002-3.022 „Подобряване на природозащитното състояние на степни природни местообитания чрез закупуване на земи“. Предвиденият бюджет е в размер на 13,43 млн. лв. с бенефициент РИОСВ-Варна;
  - BG16M1OP002-3.035 „Подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“. Предвиденият бюджет е в размер на 62 млн. лв., а бенефициенти са шестте държавни предприятия, управляващи горите в България.
- ✓ В рамките на ПО 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ е обявена покана за предоставяне на БФП BG16M1OP002-4.009 „Разширяване на системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на ниво LAU и модернизация на СРПО на органите на изпълнителната власт“. Предвиденият бюджет по процедурата е в размер на 50 млн. лв., с бенефициент Министерство на вътрешните работи;

- ✓ В рамките на ПО 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“ е обявена процедура за предоставяне на БФП BG16M1OP002-7.001 „Подкрепа за покриване на основните нужди на бежанците от Украйна чрез мярка, прилагана от Министерството на туризма (CARE)“. Предоставеният бюджет е в размер на близо 30,6 млн. лв., а бенефициент е Министерство на туризма.

### **Напредък по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“:**

#### **ПО 1 „Води“:**

През 2022 г. по оста е сключен само един нов договор.

Към 31.12.2022 г. общо договорените средства по оста възлизат на 2,12 млрд. лв. (118 % от бюджета по оста) за общо 43 бр. проекти. От тях, в процес на изпълнение са 21 проекта, а приключилите са 22 бр.

#### **ПО 2 „Отпадъци“:**

През 2022 г. по оста са сключени 31 нови договора.

Към 31.12.2022 г. общо сключените договори/издадени заповеди в сектора са 153 бр. с обща стойност на БФП 590,4 млн. лв. или 118 % от бюджета, като от тях 58 бр. проекти са в процес на изпълнение, приключилите са 95 бр.

#### **ПО 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“:**

През 2022 г. са договорени 7 бр. проекта.

Към 31.12.2022 г. сключените договори са общо 99 бр. с обща стойност на БФП 167 млн. лв. (92 % от бюджета), от които 61 бр. са в процес на изпълнение, а приключилите проекти са 38.

#### **ПО 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“:**

През 2022 г. не са сключвани нови договори/не са издавани нови заповеди за БФП.

Към 31.12.2022 г. общо сключените договори/издадени заповеди по оста са 17 бр. с обща стойност на БФП 129 млн. лв. (72 % от бюджета на оста), като от тях в процес на изпълнение са 5 проекта, а 12 бр. са приключили.

#### **ПО 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“:**

През 2022 г. не са сключвани нови договори/не са издавани нови заповеди за БФП.

Към 31.12.2022 г. сключените договори/издадени заповеди по оста са общо 42 бр. с обща стойност на БФП 626 млн. лв. (103 % от бюджета). От тях, 19 проекта са в процес на изпълнение, а приключилите са 23 бр.

#### **ПО 6 „Техническа помощ“:**

През 2022 г. са подписани 4 нови заповеди за бюджетни линии.

Към 31.12.2022 г. издадените заповеди са общо 26 бр. и възлизат на 86,7 млн. лв. (93 % от бюджета на оста), като от тях в процес на изпълнение са 11 бр. бюджетни линии, а останалите 15 бр. са приключили.

#### **ПО 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“:**

През 2022 г. стартира изпълнението на договор за БФП за покриване на основните нужди на бежанците от Украйна на стойност 30,6 млн. лв. с бенефициент Министерство на туризма, като до края на отчетната година 100 % от ресурса по оста е договорен, а изплатените суми са 95 %.

**През 2022 г. по ОПОС 2014-2020 г. са сключени/издадени 44 бр. договори/заповеди за предоставяне на безвъзмездно финансиране на обща стойност 193,5 млн. лв.**

**Към края на 2022 г. сключените договори/издадени заповеди за предоставяне на БФП са общо 381 бр. в размер на 3,75 млрд. лв. (111 % от бюджета на програмата).**

#### **Изменение на ОП „Околна среда 2014-2020 г.”:**

През 2022 г. са одобрени две изменения на ОП „Околна среда 2014-2020 г.“, поради необходимостта от включване на нови и прецизиране на съществуващите мерки, с цел преодоляване на риска от загуба на средства.

Първото изменение (м. август 2022 г.) се състои в следното:

- Осигуряване на възможност за финансиране на новите мерки по залесяване и въвеждане на определени лесовъдски практики в и извън защитените зони от мрежата Натура 2000;
- Осигуряване на възможност за финансиране на мерките за разширяване на системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на общинско ниво за общински центрове;
- Включването на гореизброените дейности е свързано с прехвърляне на финансов ресурс между приоритетните оси.

Второто изменение (м. октомври) се състои в създаване на нова приоритетна ос 7 „Подкрепа за бежанците от Украйна в България“. По този начин ОПОС 2014-2020 г. осигурява подкрепа за покриване на основните нужди на бежанците (нощувка, закуска и топъл обяд) в размер на над 30,588 млн. лв., като така се допълват националните усилия за подкрепа на лицата от Украйна, получили временна закрила на територията на Република България.<sup>2</sup>

### **ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2021-2027 г.“**

Паралелно с изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., през 2022 г. е в процес и одобрението на Програма „Околна среда“ (ПОС) за периода 2021-2027 г.

В преговорния процес ПОС 2021-2027 г. е подложена на неколkokратни ревизии, за да отговори в максимална степен на потребностите на Република България в сектора и изискванията за предоставяне на европейско финансиране. Успоредно с одобрението на Програмата, върви подготовката на първите покани за предоставяне на БФП, обявени в началото на 2023 г. Окончателната версия на ПОС 2021-2027 г. е одобрена през м. октомври 2022 г. с общ финансов ресурс от 3,566 млрд. лв.

В рамките на ПОС 2021-2027 г. средствата са разпределени в следните направления:

Приоритет 1 „Води“

Приоритет 2 „Отпадъци“

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“

Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“

Приоритет 5 „Въздух“

Приоритет 6 „Техническа помощ“

---

<sup>2</sup> Актуалната версия на ОП „Околна среда 2014-2020 г.“ може да намерите на следния адрес:

<https://www.eufunds.bg/bg/opos/term/411>